

7. Skladba

klíč na s. 142

Úloha 01 Která z následujících možností není větným ekvivalentem?

- A) Nebezpečí úrazu!
 B) Opravdová nádhra!
 C) Okamžitě toho nechejte!
 D) Takhle se chovat ke starým lidem!

Úloha 02 Která z následujících možností je větou dvojčlennou?

- A) Už několik dní je u nás zataženo.
 B) Začalo se mi stýskat až poslední den.
 C) V tu chvíli se napětí téměř dalo krájet.
 D) Dědečka celý víkend pobolívá v zádech.

Úloha 03 Ve které z následujících vět se vyskytuje všeobecný podmět?

- A) Pokaždě se tady zastaví.
 B) Určitě tam bude zábava.
 C) Zuby si čistíme ráno i večer.
 D) Moc nám to všem chutnálo.

Úloha 04 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda obsahuje přísudek jmenný se sponou (ANO), či nikoli (NE):

1. Tvůj nápad je směšný. ANO NE
 2. V té polévce byly houby. ANO NE
 3. Letošní zima bude krutá. ANO NE
 4. Má starší sestra je lékařkou. ANO NE

Úloha 05 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda obsahuje předmět (ANO), či nikoli (NE):

1. Naše mladší dcera při úhluku velmi špatně spí. ANO NE
 2. Seznámila jsem se s ním včera odpoledne na hřišti. ANO NE
 3. Hned po obědě se Karolína musí vrátit zpátky do práce. ANO NE
 4. Na dovolené na Šumavě jsme každý den nasbírali košík hub. ANO NE

Úloha 06 Která z následujících vět obsahuje přívlastek postupně rozvíjející?

- A) Taneční soutěže se mohou zúčastnit mladší i starší závodníci.
 B) Po naprosto vyčerpávající cestě nás ještě čekalo nudné vybalování.
 C) Premiéra nejočekávanějšího animovaného filmu bude o prázdninách.
 D) V jemně pofukujícím větru se pohybovaly pouze koruny statných stromů.

Výchozí text k úloze 07

Ve dvou belgických nemocnicích se o příchozí návštěvníky nejprve postará humanoidní robot (www.novinky.cz)

Úloha 07 Které z následujících tvrzení o větě z výchozího textu je pravdivé?

- A) Věta obsahuje dva předměty.
 B) Věta obsahuje přísudek slovesný.
 C) Ve větě se vyskytuje přívlastek neshodný.
 D) Ve větě se vyskytuje pouze jedno příslovečné určení.

Úloha 08 Přiřaďte ke každé z následujících vět (1–3) možnost (A–E), která označuje zvýrazněný větný člen:

(Každou možnost z nabídky A–E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

1. Zdvíhala slova z našeho slovníku **pomalou** mizí.
 2. Každý večer spolu chodili pozorovat západ **slunce**.
 3. **Navzdory** všem **očekáváním** se jezero vypouštět nebude.

- A) přívlastek shodný
 B) přívlastek neshodný
 C) příslovečné určení způsobu
 D) příslovečné určení přípustky
 E) příslovečné určení podmínek

Výchozí text k úlohám 09–10

Nejslavnějšího smajlíka, toho žlutého, stvořil v roce 1963 výtvarník Harvey Ball pro jednu pojišťovací společnost. Smajlík provedený jako dvojtečka, spojovník a závorka se zrodil až o devatenáct let později, v roce 1982.

Od těch dob smajlíci stále posilují své pozice a pronikají do dalších a dalších textových žánrů. V mailech a esemeskách jsou dnes standardem, a to už i mimo soukromou korespondenci. Zajímavější je nyní sledovat jejich nástup v tištěných dokumentech. **Neдавно jsem v jakési diskusi četl, že jeden vysokoškolský pedagog musel svému studentovi vysvětlovat, proč by smajlíci neměli být v diplomové práci.**

(J. Táborský, Jazykové jednohubky)

Úloha 09 Vypište ze zvýrazněného souvětí z výchozího textu všechny přísudky:

Úloha 10 Rozhodněte o každém z následujících úseků výchozího textu, zda obsahuje několikanásobný větný člen (ANO), či nikoli (NE):

1. pro jednu pojišťovací společnost ANO NE
 2. se zrodil až o devatenáct let později ANO NE
 3. jejich nástup v tištěných dokumentech ANO NE
 4. a to už i mimo soukromou korespondenci ANO NE

Výchozí text k úlohám 11–12

Počítačový virus se kyberlovcům podařilo upravit, nová verze viru napadá už i chytré telefony. (Didaktis)

Úloha 11 Ve které z následujících možností je uvedena základní skladební dvojice obsažená ve výchozím textu?

- A) verze napadá
- B) virus se podařilo
- C) verze napadá televize
- D) kyberlovcům se podařilo

Úloha 12 Vypište z výchozího textu všechny přívlastky:

Úloha 13 Přiřadte k vedlejším větám zvýrazněným v jednotlivých souvětích (1–4) jejich druh (A–F):
(Každou možnost z nabídky A–F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

1. Líbilo se mi, **že jsme po večeri měli chvíli klidu**.
2. Oba jsme měli strach, **aby nás nezahladilo počasí**.
3. Nebyla jsem si jistá, **zda jsme se domluvili na pátek**.
4. Museli jsme odejít dřív, **protože se mi udělalo nevolno**.

- A) věta podmětná
- B) věta předmětná
- C) věta přívlastková
- D) věta příslovečná účelová
- E) věta příslovečná příčinná
- F) věta příslovečná způsobová

Úloha 14 Které z následujících souvětí obsahuje vedlejší větu podmětnou?

- A) Opravdu lituji, že jsem se jí s tím svěřila.
- B) Příkladami jsme jim, aby se odsud ani nehnuli.
- C) Zdálo se mu, že jeden z koní trochu pokulhává.
- D) Moc si přál, aby neodjížděla před jeho velkou oslavou.

Úloha 15 Které z následujících souvětí neobsahuje vedlejší větu přívlastkovou?

- A) Poprosila mě o radu, jak by se v takové situaci měla přistě zachovat.
- B) Přihlí na pánev ještě trochu oleje, aby se mu palačinky nepřipalovaly.
- C) Policie pátrá po muži, který ve večerních hodinách přepadl čerpací stanici.
- D) Rád bych prostřednictvím tohoto pořadu našel chlapce, s nímž jsem byl v lázních.

Výchozí text k úlohám 16–17

I když už se chystali **odejít**, pozvali nás ještě na kávu.

(Didaktis)

Úloha 16 Kterou z následujících spojek nelze nahradit spojkou *i když* z výchozího textu?

- A) ačkoli
- B) třebaže
- C) přestože
- D) poněvadž

Úloha 17 Kterou z následujících vedlejších vět lze nahradit zvýrazněné slovo z výchozího textu?

- A) že odejdou
- B) kdy odejdou
- C) jakmile odejdou
- D) protože odejdou

Výchozí text k úlohám 18–20

V tomto velikonočním týdnu se vidávali denně. **Petr navštěvoval Lucii v jejím osamělém domě**. Nuzná zahrádka se probouzela. Sedávali v ní celá odpoledne. Paříž, množství lidí, rušný život, to všechno se jim teď protivilo. **Chvilíkem je dokonce jakási duševní ochrnutost nutila, aby seděli vedle sebe mlčky, bez touhy po pohybu**. Oba je **ovládal zvláštní pocit**. Měli strach. Strach tím větší, čím více se blížil den, kdy se měli oddat jeden druhému, strach z přemíry lásky, z čistoty duše, kterou děsily ohavnosti, krutosti a hanebnosti života a která v opojení zádušnicí-ovostí a vášní toužila být jich zbavena. Ale neřekli si o tom nic.

(R. Rolland, Petr a Lucie)

Úloha 18 Vypište ze zvýrazněných vět základní skladební dvojice:

Úloha 19 Která z následujících částí výchozího textu neobsahuje přívlastek?

- A) vedle sebe mlčky
- B) strach z přemíry lásky
- C) jakási duševní ochrnutost
- D) v tomto velikonočním týdnu

Úloha 20 Která z následujících možností označuje druh vedlejší věty podtržené ve výchozím textu?

- A) podmětná
- B) předmětná
- C) příslovečná účelová
- D) příslovečná přístupková

Úloha 21

Které z následujících souvětí je souřadné?

- A) Jakmile si vezmeš léky, budeš se cítit mnohem lépe.
 B) Budeme večer sledovat televizi, nebo si pustíme nějaký film?
 C) Jelikož jsi nevrátil tu knihu včas, musela jsem za tebe zaplatit pokutu.
 D) Asi bychom včera nevyhráli, kdyby soupeř neudělal tak závažnou chybu.

Úloha 22

Které z následujících souvětí **neobsahuje** věty v poměru důsledkovém?

- A) Nebyl jsi schopný včas zavolat, a proto jsme ti nekoupili vstupenku.
 B) Získal dostatek bodů již v prvních disciplínách, tudíž se přestal snažit.
 C) Kvůli bouře nešla večer elektrína, a tak jsem nemohla sledovat televizi.
 D) Přivítala nás s úsměvem, avšak žádnou radost z našeho příchodu neměla.

Úloha 23

Přidávejte ke každému z následujících souvětí (1–4) významový poměr (A–F) mezi jeho větami:
 (Každou možnost z nabídky A–F můžete přidat pouze jednou.
 Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

- Opravdu jsem se snažil, ale nepodařilo se mi přístroj opravit.
- Bud zvládně denně ujet sto kilometrů, nebo s námi prostě jet nemůže.
- Ulice bude o víkend uzavřena, neboť bude prováděna pokládka chodníku.
- Po dlouhých sporech jsme vybrali šerpy, a dokonce jsme je hned i objednali.

- A) poměr příčinný
 B) poměr slučovací
 C) poměr vylučovací
 D) poměr stupňovací
 E) poměr odporovací
 F) poměr důsledkový

Výchozí text k úlohám 24–25

Restaurace je právě to prostředí, kde se očekává, že se budeme chovat podle společenských pravidel. Lidé sedí celé hodiny kousek od sebe, nemínají navzájem svoje chování, rozhovory, projevy zdvořilosti, nebo naopak neomalenost.

To hlavní u jídla je konverzace. Kdybychom se přišli jen najíst, mohli jsme si skočit do bufetu na stojáka, bylo by to rychlejší a taky levnější. Bavíme se o čemkoli, co nás zajímá, ale vynecháme příliš osobní témata, protože pár metrů od nás sedí cizí lidé.

(L. Špaček, *Slon v porcelánu aneb Jak se neztratit v labyrintu etikety*, upraveno)

Úloha 24

Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá podtrženému souvětí z výchozího textu (ANO), či nikoli (NE):

- Souvětí obsahuje příslovečné určení míry.
- Ve všech větách v souvětí je podmět nevyjádřený.
- Souvětí se skládá ze dvou vět hlavních a jedné věty vedlejší.
- Spojku *ale* můžeme nahradit spojkou *až* beze změny významu.

ANO NE
 ANO NE
 ANO NE
 ANO NE

Úloha 25

1. Napište druhy vedlejších vět z prvního souvětí výchozího textu:

2. Vypište z prvního odstavce výchozího textu několikanásobný větný člen:

Výchozí text k úlohám 26–29

V dalších týdnech nevykazyvaly jazykové znalosti pana Kaplana žádné zlepšení. Pokud se s jeho chybami vůbec něco dělo, pak se množily a zvěšovaly pod zářem jeho nadšení. Právě tím, že pan Kaplan byl žák snaživý, se obtížnost pedagogova úkolu zdvojnásobovala. Tento žák studium zbožňoval. Nikdy nepřišel do školy pozdě. Vždy ze sebe vydával vše. Soustavně napíral mozkové závity, po každé odevzdal domácí úkol včas, a nikdy, nikdy nechyběl.

Jednou profesora Parkhilla napadlo, že by snad panu Kaplanovi prospělo, kdyby mu prostě doporučil, at tolik nespěchá s odpověďmi, do nichž se s takovým gstem (a dobrovolně) pouští. Tato myšlenka v něm vzklíčila při probrání slovních druhů, když pana Kaplana vyzval, aby uvedl nějaké podstatné jméno.

(L. Rosten, *Pan Kaplan má stále třídu rád*)

Úloha 26

Ve které z následujících možností **není** uvedena skladební dvojice z první věty výchozího textu?

- A) žádné zlepšení
 B) jazykové znalosti
 C) nevykazyvaly pana
 D) znalosti nevykazyvaly

Úloha 27

Ve které z následujících možností je uvedeno příslovečné určení míry ze zvýrazněného souvětí z výchozího textu?

- A) tolik
 B) jednou
 C) takovým
 D) dobrovolně

Úloha 28

Napište počet vět, z nichž se skládá zvýrazněné souvětí z výchozího textu:

Úloha 29

Které z následujících tvrzení odpovídá poslední větě výchozího textu?

- A) Jedná se o souvětí podřadné.
 B) Druhá věta v souvětí je věta hlavní.
 C) Třetí věta v souvětí se vztahuje k větě první.
 D) Druhá věta v souvětí je příslovečná účelová.